

BERGEN KOMMUNE

NY OPPLÆRINGSLOV
SKOLELEIARKONFERANSEN 2024

23.04.2024

NY OPPLÆRINGSLOV

Johan Sverre Rivertz 2024

BERGEN
KOMMUNE

Ny opplæringslov

- erstatter dagens lov
- mer presis, brukervennlig og fleksibel
- modernisert og oppdatert språk
- viderefører mye
- endringer, justeringer og presiseringer
- også endringer i privatskoleloven

Hovedlinjene består

Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Innhold i opplæringen – læreplanverket

Lærerne – relevant kompetanse

Et sikkerhetsnett for elever med særlige behov

Rett til et trygt og godt skolemiljø

Kommunenes ansvar for opplæringen

Staten skal føre tilsyn med kommunene

Ny struktur i loven

Første del – innledende bestemmelser (kap. 1)

Andre del – grunnskoleopplæring (kap. 2-4)

Tredje del – videregående opplæring (kap. 5-9)

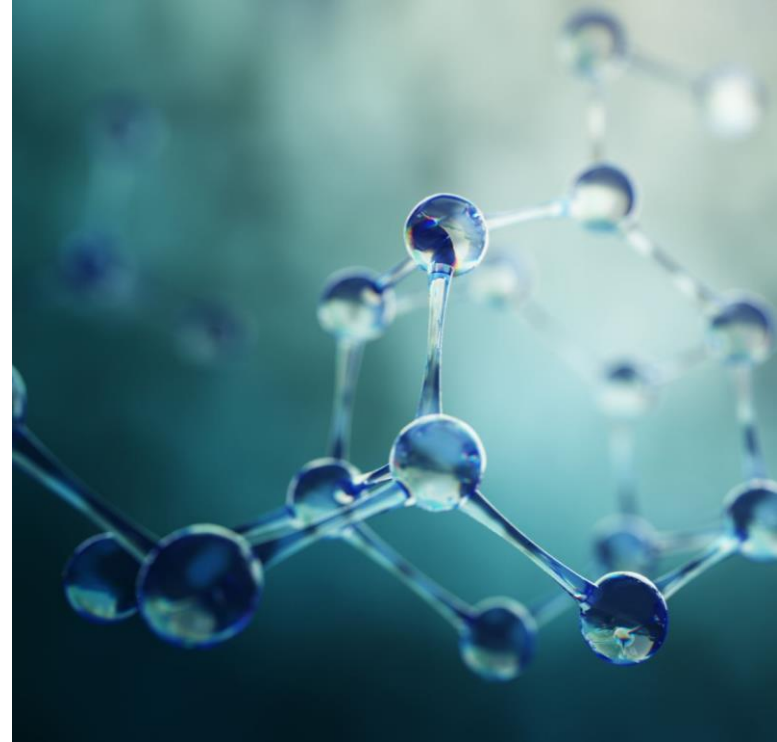
Fjerde del – felles for grunnskole og videregående opplæring (kap. 10-17)

Femte del – forberedende og videregående opplæring for voksne (kap. 18-21)

Sjette del – privat opplæring, godkjenningsordninger og privatistordninger (kap. 22 og 23)

Sjuende del – diverse regler (kap. 24-29)

Åttende del – sluttregler (kap. 30)

Ny opplæringslov – struktur

Del 1
Innleiande reglar

Del 2
Grunnskoleopplæring

Del 3
Vidaregåande opplæring

Del 4
Fellesreglar for grunnskole og vgo

Del 5
Førebuande opplæring og vidaregåande opplæring for vaksne

Del 6
Privat opplæring, godkjenningssordningar og privatistordningar

Del 7
Forskjellige reglar

Del 8
Sluttreglar

Andre del – grunnskoleopplæring

Kap 2 Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Kap 3 Val av skriftspråk og særskilte språkrettigheter i grunnskoleopplæringen

Kap 4 Skyss, leksehjelp, skolefritidsordning, skoletur og overgang frå barnehage til skole

Tredje del – videregående opplæring

Kap 5
Rett til videregående opplæring

Kap 6
Valg av skriftspråk og særskilde språkrettar i vgo

Kap 7
Opplæring i bedrift

Kapittel 8
Organ knytt til fag- og yrkesopplæring

Kapittel 9
Skyss, bolig, oppfølgingstjeneste og overgang frå grunnskole til vidaregående

BERGEN
KOMMUNE

Del 4 – fellesregler

Kapittel 10
Det beste for eleven,
medvirkning,
skoledemokrati,
foreldresamarbeid, ,
skoleregler og plikt til
å delta

Kapittel 11
Tilpasset opplæring
og individuell
tilrettelegging

Kapittel 12
Elevens skolemiljø

Kapittel 13
Ordenstiltak

Kapittel 14
Organiseringa av
opplæringa og
reglar for
livssynsopplæringa

Kapittel 15
Opplæringsspråk,
læremiddel og
skolebibliotek

Kapittel 16
Rådgiving

Kapittel 17
Personalet i skolen,
skolefaglig
kompetanse og
kvalitetsutvikling

Sjuende del – forskjellige regler

Kapittel 24 Samarbeid, samordning, opplysningsplikt, selvbestemmelsesrett og avgjørelser på vegne av eleven

Kapittel 25 Behandling av personopplysninger og plikt til å delta i evalueringer

Kapittel 26 Kulturskole (§§ 26-1 - 26-2)

Kapittel 27 Reklameforbud og forbud mot ansiktsdekkende plagg

Kapittel 28 Ansvaret til kommunen og fylkeskommunen

Kapittel 29 Klageinstans, tilsyn og forsøk

Hva er nytt i ny lov?

Noen endringer i ord og begrep

Ord og begrep i dagens lov	Ord og begrep i ny lov
Spesialundervisning	Individuelt tilrettelagt opplæring, Personlig assistanse og Fysisk tilrettelegging
Tidlig innsats	Intensiv opplæring
Særskilt norskopplæring	Forsterket opplæring i norsk
Grunnskoleopplæring for voksne	Forberedende opplæring for voksne
Ordensreglement	Skoleregler
Skjerpet aktivitetsplikt	Skjerpet plikt til å melde fra
Varsle	Melde fra

Kapittel 11

Om tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging

- Hva gjelder etter ny lov?

Kapittel 11 i ny opplæringslov

- i all hovedsak en videreføring av dagens regler
- ny struktur og nye begreper
- mer brukervennlig gjennom flere presiseringer og forenklinger

Kapittel 11 Tilpassa opplæring og individuell tilrettelegging (§§ 11-1 - 11-14)

§ 11-1. Tilpassa opplæring

§ 11-2. Tilfredsstillande utbytte av opplæringa

§ 11-3. Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn

§ 11-4. Personleg assistanse

§ 11-5. Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

§ 11-6. Individuelt tilrettelagd opplæring

§ 11-7. Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig

§ 11-8. Kva den sakkunnige vurderinga skal innehalde

§ 11-9. Kompetansekrav for den som skal gi individuelt tilrettelagd opplæring

§ 11-10. Individuell opplæringsplan

§ 11-11. Årleg evaluering av utbyttet av den individuelt tilrettelagde opplæringa

§ 11-12. Alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

§ 11-13. Pedagogisk-psykologisk teneste

§ 11-14. Læremiddel for individuelt tilrettelagd opplæring

Saksgang

Tilfredsstillende utbytte av opplæringen § 11-2

- Viderefører i hovedsak pliktene til skolen:
 - Lærere skal følge med på utviklingen til elevene.
 - Lærerne skal melde fra til rektor ved tvil.
 - Skolen må vurdere om det er behov for tiltak innenfor ordinær opplæring eller individuell tilrettelegging – PP-tjenesten skal, om det trengs, støtte skolene i å sette inn tiltak så tidlig som mulig.
- Tydeliggjør kommunens/fylkeskommunens ansvar.

Skolen følger med på elevene og vurderer om de har tilfredsstillende utbytte av opplæring

§ 11-2 Tilfredsstillende utbytte av opplæringa
Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at lærarane følgjer med på utviklinga til elevane og melder frå til rektor dersom det er tvil om at ein elev har tilfredsstillande utbytte av opplæringa. Om det må til, skal skolen setje i verk eigna tiltak, jf. §§ 11-1 og 11-3.

Skolen skal vurdere om tiltaka er nok til å gi eleven eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa, eller om eleven kan trenge individuell tilrettelegging etter reglane i §§ 11-4, 11-5 og 11-6.

Tilpasset opplæring § 11-1

- Viderefører dagens regel i § 1-3
- Presiserer innholdet
 - «tilfredsstillende utbytte»
 - ➔ skjønnsmessig vurdering – utgangspunkt i faglig-pedagogisk kunnskap og erfaring
- Tydeliggjør hvem som har ansvaret
- Språklig justering

Tilpasset
opplæring og
intensiv opplæring

Oppl. § 1-3 Tilpassa opplæring

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat.

Ny oppl. § 11-1 Tilpassa opplæring

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at opplæringa er tilpassa, det vil seie at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader, og at alle skal få utnytta og utvikla evnene sine. Lærebedrifta skal sørge for tilpassa opplæring for dei som har læretid i bedrift.

Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn § 11-3

Tilpasset
opplæring og
intensiv
opplæring

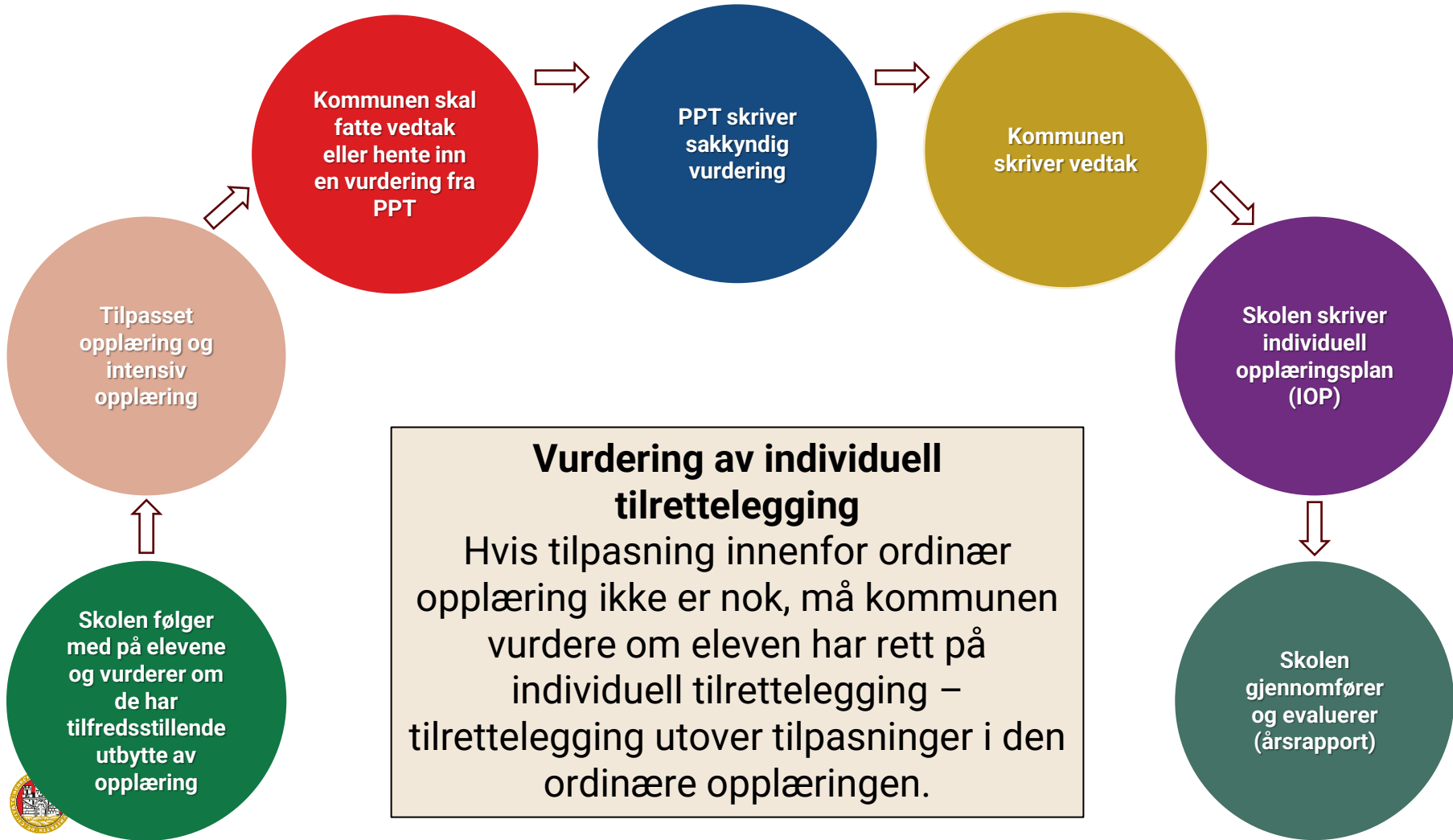
- Viderefører dagens bestemmelse § 1-4
 - gjelder fra 1. – 4. trinn i de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving og regning
- Nytt begrep - fra «Tidlig innsats» til «Intensiv opplæring»
- Tydeliggjør hvem som har ansvaret
- Språklig endring

Oppl. § 1-4 Tidleg innsats på 1. til 4. trinn

På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elevar som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventna progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

Ny oppl. § 11-3 Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn

På 1. til 4. trinn skal kommunen sørge for at elevar som står i fare for ikkje å ha forventna progresjon i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring. Dersom det er best for eleven, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

Retten til spesialundervisning blir tre ulike rettigheter

Personlig assistanse

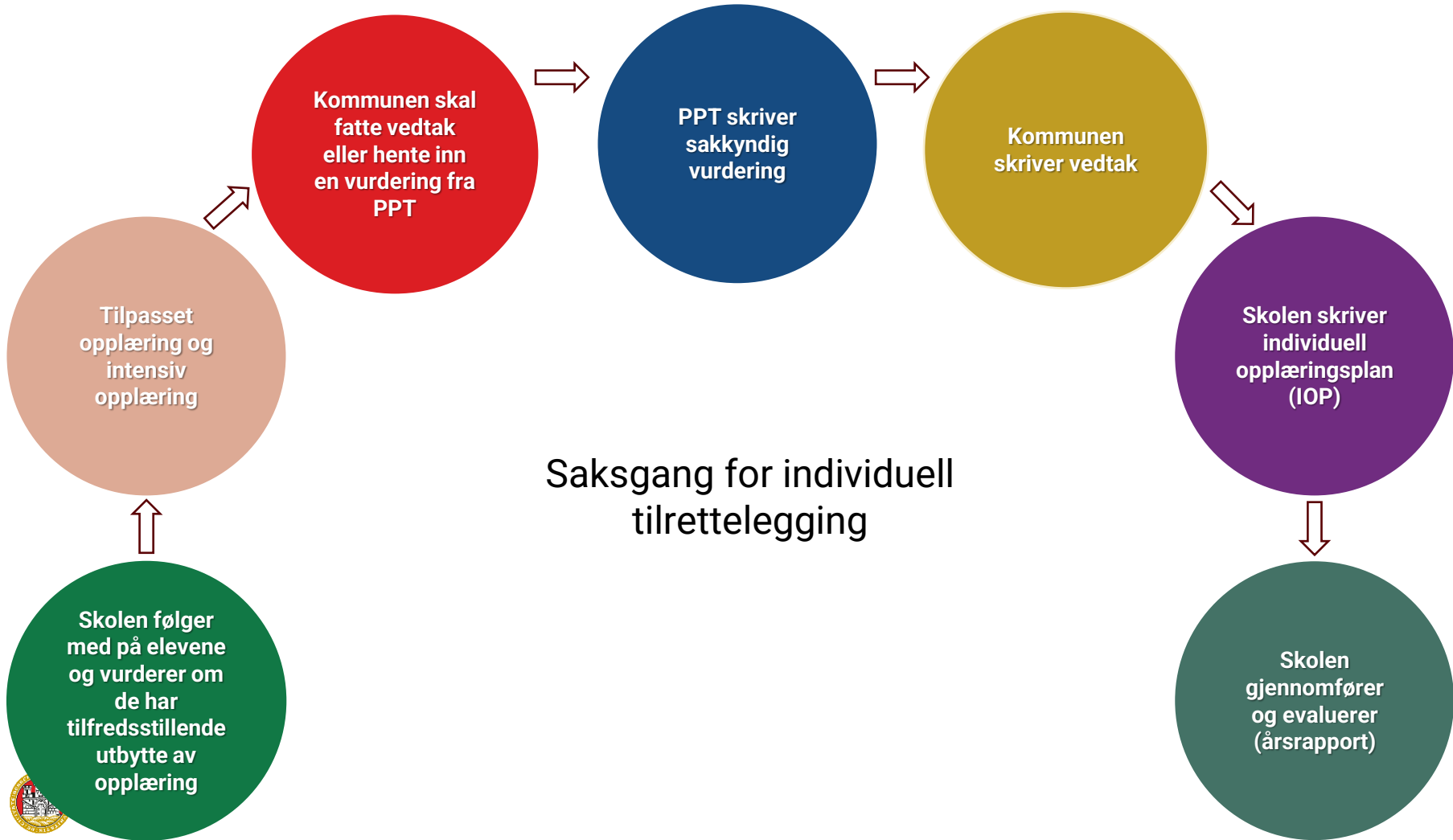

Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler

Individuelt tilrettelagt opplæring

Saksgang for individuell tilrettelegging

Individuell tilrettelegging

Saken må være godt nok opplyst etter forvaltningsloven § 17 før det gjøres vedtak

Kommunen skal fatte vedtak eller hente inn en vurdering fra PPT

 Personlig assistanse

Vedtak

 Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler

Vedtak

 Individuelt tilrettelagt opplæring

Sakkyndig vurdering

Vedtak

Individuell tilrettelagt opplæring

§ 11-6 Individuelt tilrettelagd opplæring

Elevar har rett til individuelt tilrettelagd opplæring dersom dei treng det for å få tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven.

Opplæringstilbodet skal utformast slik at det samla kan gi eleven tilfredsstillande utbytte av opplæringa samanlikna med andre elevar og i tråd med dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven

Innhente sakkyndig vurdering og samtykke § 11-7

- Viderefører deler av dagens bestemmelser §§ 5-3, 5-4 og 5-5:
 - Det er pedagogisk-psykologisk tjeneste som er sakkyndig.
 - Sakkyndig vurdering er rådgivende.
 - Sakkyndig vurdering skal være uavhengig og faglig begrunnet.
 - Det er krav til samtykke før sakkyndig vurdering.
- Det er kun lovkrav om sakkyndig vurdering for individuelt tilrettelagd opplæring.

§ 11-7. Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig vurdering

Før kommunen eller fylkeskommunen avgjør om ein elev har krav på individuelt tilrettelagd opplæring, skal dei hente inn ei sakkunnig vurdering frå den pedagogisk-psykologiske tenesta. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal ta stilling til om eleven treng individuelt tilrettelagd opplæring. Dersom eleven også treng personleg assistanse eller fysisk tilrettelegging etter [§§ 11-4](#) og [11-5](#), skal den sakkunnige vurderinga gi ei heilskapleg vurdering av kva for tilrettelegging eleven treng.

Kommunen og fylkeskommunen kan berre fråvike den sakkunnige vurderinga dersom dei kjem til at eleven kan få tilfredsstillande utbytte av opplæringa på ein annan måte. Ei slik avgjerd skal vere grunngitt i vedtaket. I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå reglane om innhaldet i og organiseringa av opplæringa.

Eleven eller foreldra må samtykkje før kommunen eller fylkeskommunen gjer ei sakkunnig vurdering, og før dei gjer vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring. Eit tilbod om individuelt tilrettelagd opplæring skal utarbeidast i samråd med eleven og foreldra, og det skal leggjast stor vekt på kva eleven og foreldra meiner

Kommune/
fylkeskommune
skal fatte
vedtak eller
hente inn en
vurdering fra
PPT

NYTT

Krav til innholdet i sakkyndig vurdering § 11-8

- Viderefører dagens bestemmelse i § 5-3
 - fortsatt minimumskrav til innhold
- Ny bokstav e: PP-tjenesten må ta stilling til hvilken kompetanse de som skal gi opplæringen, bør ha, dersom det skal gjøres unntak fra kompetansekravene i § 11-9.

PPT skriver sakkyndig vurdering

§ 11-8 Kva den sakkyndige vurderinga skal inneholde

I ei sakkyndig vurdering skal den pedagogisk-psykologiske tenesta alltid greie ut om

- a. eleven sitt utbytte av opplæringa
- b. kvifor eleven eventuelt ikkje har, eller ikkje kan få, tilfredsstillande utbytte av opplæringa
- c. kva som er realistiske opplæringsmål for eleven
- d. kva tiltak som kan gi eleven eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa
- e. kva kompetanse dei som skal gi opplæringa, bør ha, dersom det skal gjerast unntak frå kompetansekrava etter § 11-9 andre eller tredje ledd

NYTT

Kompetansekrav for den som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring § 11-9

§ 11-9 Kompetansekrav for den som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring

Den som skal gi individuelt tilrettelagd opplæring, må oppfylle kompetansekrava for å bli tilsett i lærarstilling, jf. [§ 17-3](#), og krava om relevant kompetanse i faget det skal undervisast i, jf. [§ 17-4](#).

I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå kompetansekrava i [§ 17-3](#) dersom det vil gi eleven betre opplæring. Slike unntak kan berre gjerast dersom opplæringa skal givast av personar med ei universitets- eller høgskoleutdanning som gjer dei særleg eigna til å vareta behova til eleven. Slikt vedtak inneber også at kompetansekrava i [§ 17-4](#) ikkje gjeld.

I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå kompetansekrava i [§ 17-4](#) dersom ei konkret vurdering av eleven og den individuelt tilrettelagde opplæringa som skal bli gitt, tilseier det

- Hovedregelen videreføres, men presiseres:
 - De som skal gi individuelt tilrettelagt opplæring, må oppfylle kompetansekravene for å bli tilsatt som lærer og for å undervise i de enkelte fagene.
- Unntak fra kompetansekravene:
 - **Videreføres:** Unntak fra kravet om at lærarane må ha relevant kompetanse i fagene de skal undervise i.
 - **Ny regel:** Begge kompetansekravene kan fravikes dersom personen som skal undervise, har en universitets- eller høgskoleutdanning som gjør personen særlig egnet til å ivareta behovet til eleven.

Vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring og krav om sakkyndig vurdering § 11-7

- Viderefører reglene i dagens § 5-3 og § 5-4:
 - Kommunen/skolen skal fatte enkeltvedtak.
 - Kommunen/skolen må innhente sakkyndig vurdering før det fattes vedtak.
 - Foreldrene eller eleven skal samtykke før sakkyndig vurdering og vedtak, og medvirke i å utarbeide tilbudet.
- Regelen om at eleven eller foreldrene kan kreve at skolen gjør undersøkelser for å finne ut om eleven trenger spesialundervisning, er tatt ut, men følger av sammenhengen i regelverket.

Kommunen
skriver vedtak

§ 11-7 Vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring og krav om sakkyndig vurdering

BERGEN
KOMMUNE

Individuell opplæringsplan § 11-10

Skolen skriver
individuell
opplæringsplan
(IOP)

- Dagens regel om IOP i § 5-5 videreføres:
 - IOP skal være et arbeidsverktøy for lærerne og de ansatte som skal gjennomføre spesialundervisningen.
 - Formålet er at IOPen skal være til hjelp i planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæringen.
 - Samme krav til innhold som tidligere.
- Skolen er pliktsubjekt, men kommunen eller fylkeskommunen er fortsatt overordnet ansvarlig.

§ 11-10 Individuell opplæringsplan

Skolen skal utarbeide ein individuell opplæringsplan for elevar som får individuelt tilrettelagd opplæring. I planen skal det stå kva som er måla for og innhaldet i opplæringa, og korleis ho skal drivast.

Årlig evaluering av utbytte av den individuelle tilrettelagte opplæringen § 11-11

Skolen
gjennomfører
og evaluerer
(årsrapport)

- Viderefører dagens § 5-5 andre ledd:
 - Skolen skal hvert år gi en oversikt over hvilken opplæring eleven har fått og en vurdering av utviklingen til eleven.
- Skolen er pliktsubjekt, men kommunen/fylkeskommunen er fortsatt overordnet ansvarlig.

§ 11-11. Årleg evaluering av utbyttet av den individuelt tilrettelagde opplæringa

Skolen skal éin gong i året utarbeide ei skriftleg oversikt over den individuelt tilrettelagde opplæringa eleven har fått, og ei vurdering av utviklinga til eleven sett opp mot måla i den individuelle opplæringsplanen. Eleven eller foreldra skal få tilgang til oversikta og vurderinga.

Personlig assistanse § 11-4

Kommunen skal
fatte vedtak
eller hente inn
en vurdering fra
PPT

§ 11-4 Personleg assistanse

Elevar har rett til den personlege assistansen dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsillande utbytte av ho

Personlig assistanse § 11-4

- Praktisk hjelp og bistand fra en person som kan følge med og hjelpe eleven i skolehverdagen.
- Kan ha sider eller grense mot personlig assistanse etter helse- og omsorgstjenesteloven.
 - Skille hva som er rettet mot opplæring og hva som går under helse.
 - Opplæringsloven gir ikke elevene rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA).
- Assistansen kan variere i omfang og oppgaver.
 - Eksempler: hjelp til å følge med i opplæringen, sosiale aktiviteter i friminuttet, kommunikasjon, flytting, bæring av sekk og utstyr, av- og påkløding, måltid og toalettbesøk.

Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel - § 11-5

Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel - § 11-5

- Elever som har behov for tilrettelegging av arbeidsplassen eller klasserommet for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett til fysisk tilrettelegging.
 - Viderefører § 5-1, § 2-14 (og § 3-10).
 - Bestemmelsen må også sees i sammenheng med retten til fysisk tilrettelegging kapittelet om skolemiljø.
- Kan omfatte tekniske hjelpemiddel, inventar, teknisk utstyr og programvare og nødvendig opplæring for at eleven skal kunne bruke utstyret.

Kommunen skal fatte vedtak eller hente inn en vurdering fra PPT

§ 11-5.Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

Elevar har rett til dei tekniske hjelpemidla og den fysiske tilrettelegginga dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillande utbytte av ho. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i bruk av slikt utstyr.

Elevar som er blinde eller sterkt svaksynte, har rett til nødvendig opplæring i mobilitet slik at dei kan komme seg til og frå skolen og ta seg fram på skolen og i heimemiljøet

Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel – mobilitetsopplæring i § 11-5

- Viderefører deler av dagens lov § 2-14.
 - Fjerner kravet til sakkyndig vurdering før vedtak om slik opplæring.
- Vilkår: «blind eller sterkt svaksynt».
- Mobilitetsopplæringen kan være knyttet både til det å ta seg fram mellom hjemmet og skolen til eleven, og ta seg rundt på skoleområdet og i hjemmemiljøet.
 - Skoleområdet skal i denne sammenhengen tolkes i vid forstand, noe som innebærer at både svømmehall, idrettshall, bibliotek og ulike turløyper som skolen bruker, er omfattet.

Kommunen skal fatte vedtak eller hente inn en vurdering fra PPT

§ 11-5. Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

Elevar har rett til dei tekniske hjelpemidla og den fysiske tilrettelegginga dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillande utbytte av ho. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i bruk av slikt utstyr.

Elevar som er blinde eller sterkt svaksynte, har rett til nødvendig opplæring i mobilitet slik at dei kan komme seg til og frå skolen og ta seg fram på skolen og i heimemiljøet

Gjelder for begge bestemmelsene:

- Det er ikke krav i loven om en konkret kompetanse for gjennomføring av personlig assistanse, fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler eller opplæring i mobilitet.
- Hva med når en elev har både ITO og § 11-4/§11-5?
 - Da må det komme tydelig frem av vedtaket hvilken del av tilretteleggingen som går på å nå målene i faget, og hvilken som gjelder annen tilrettelegging.

Kommunen skal
fatte vedtak
eller hente inn
en vurdering fra
PPT

§ 11-4 Personleg assistanse

Elevar har rett til den personlege assistansen dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsillande utbytte av ho

§ 11-5.Fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel

Elevar har rett til dei tekniske hjelpemidla og den fysiske tilrettelegginga dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillande utbytte av ho. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i bruk av slikt utstyr.

Elevar som er blinde eller sterkt svaksynte, har rett til nødvendig opplæring i mobilitet slik at dei kan komme seg til og frå skolen og ta seg fram på skolen og i heimemiljøet

Pedagogisk-psykologisk teneste

§ 11-13

- Samme hovedoppgave og målgruppe
- Oppgaver knyttet til systematisk og forebyggende arbeid er tydeliggjort og presisert.
- Fritatt for noen oppgaver – ikke lenger krav om sakkyndig vurdering før vedtak
 - om opplæring i og på tegnspråk
 - punktskrift og opplæring i bruk av tekniske hjelpemidler og mobilitet
 - personlig assistanse
 - fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler

BERGEN
KOMMUNE

§ 11-13 Pedagogisk-psykologisk teneste
Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste

Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i det førebyggjande arbeidet for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa. Tenesta skal

- a. støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og i å setje inn tiltak så tidleg som mogleg når det trengst
- b. hjelpe til med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringstilbodet blir så inkluderande og godt tilrettelagt som mogleg

Der lova eller forskrift til lova krev sakkunnig vurdering, er det den pedagogisk-psykologiske tenesta som skal utarbeide vurderinga

Departementet kan gi forskrift om i kva andre tilfelle den pedagogisk-psykologiske tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar.

Alternativ og supplerende kommunikasjon § 11-12

§ 11-12 Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Elevar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og treng alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få bruke eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa. Det same gjeld for dei som har læretid i bedrift.

Elevar og lærekandidatar har også rett til den opplæringa dei treng for å kunne bruke alternativ og supplerande kommunikasjon. Denne opplæringa kan vere ein del av den individuelt tilrettelagde opplæringa etter [§ 11-6](#).

- Viderefører dagens lov §§ 2-16 og 3-13:
 - Bestemmelsen gir ikke en individuell rettighet, og må sees i sammenheng med §§ 11-1, 11-4, § 11-5 og § 11-6.
 - Elever som har behov for ASK, skal kunne bruke det som er nødvendig for den kommunikative og språklige utviklingen til eleven.
 - Elever har også rett til opplæring i ASK.

Overgangen til ny lov – sakkyndig vurdering og vedtak

- PP-tjenesten skal bruke dagens opplæringslov når de utarbeider sakkyndig vurdering våren 2024.
 - Henvisninger våren 2024: PPT kan ikke vente med å behandle saker de får henvist fra kommunen selv om henvisningen gjelder områder som etter ny lov ikke krever sakkyndig vurdering.
 - I saker hvor det er helt klart at eleven kun har behov for personlig assistanse og/eller fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemidler, kan skolen eventuelt la være å henvise disse sakene til PPT og så vente med å fatte vedtak til ny lov har trådt i kraft.
- Skolene skal også bruke dagens opplæringslov for vedtak fattet før 1. august 2024.
- Når det skal fattes vedtak høsten 2024, må skolen vurdere om den sakkyndige vurderingen gir godt nok grunnlag for å fatte vedtak, eller om det er behov for ytterligere opplysninger.
 - Endringer i begreper og lovhenvvisninger utgjør ikke alene et slikt behov.

Skolemiljøet til elevene

- Kapittel 12 i ny opplæringslov

Dagens kapittel 9 A blir til **kapittel 12** i ny opplæringslov

- I hovedsak en videreføring av dagens regler
- Enkelte språklige og strukturelle justeringer
- Innført en terskel for å melde fra til skoleeier ved mistanke om krenkelser fra en som arbeider på skolen
- Endring av hvilke delplikter Statsforvalteren skal vurdere i sin håndheving av aktivitetsplikten

§ 12-2: Retten til et trygt og godt skolemiljø

- § 12-2 viderefører dagens § 9 A-2
- Tilføyning av begrepet «inkludering» gir en dekkende beskrivelse av hva som skal til for at skolemiljøet skal være trygt og godt.
- Bestemmelsen omfatter både det fysiske og psykososiale miljøet.

Dagens § 9 A-2

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

Ny § 12-2

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, **inkludering**, trivsel og læring.»

§ 12-3: Nulltoleranse mot krenkende oppførsel

- Videreføring av dagens regler med noen språklige endringer
- Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel fra elever eller andre som oppholder seg på skolen.
- Hva som regnes som krenkelser er en helhetsvurdering. Mobbing, vold, diskriminering og trakassering er eksempler på krenkelser.
- Lav terskel, men ikke alle kritiske ytringer og uoverensstemmelser mellom elevene omfattes
- Krenkelse – et objektivt begrep
- Aktivitetsplikten gjelder uavhengig av om noe er en krenkelse eller ikke

Dagens § 9 A-3

«Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.»

Ny § 12-3

«Skolen skal ikkje godta krenkjande oppførsel, som til dømes mobbing, vald, diskriminering og trakassering.»

§ 12-3: Forebyggende arbeid

- Videreføring av dagens regler med noen språklige endringer.
- Mål
- Arbeidet skal omfatte både det fysiske og psykososiale miljøet og må være systematisk.
- Det er viktig at elevene får delta i utformingen av det forebyggende arbeidet.

Dagens § 9 A-3

«Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane.»

Ny § 12-3

«Skolen skal arbeide kontinuerleg for at alle elevane skal ha eit trygt og godt skolemiljø.»

§ 12-4: Aktivitetsplikten

- Strukturelle og språklige endringer og presiseringer som ikke innebærer realitetsendringer.
- Begrepet «varsle» er endret til «melde fra».
- Elevenes rett til å bli hørt, og hensynet til elevens beste er samlet i ny §§ 10-1 og 10-2.

Ny § 12-4

«Alle som arbeider på skolen, skal **følgje med** på korleis elevane har det, og om mogleg **gripe inn** dersom nokon krenkjer ein elev.

Alle som arbeider på skolen, skal **melde frå** til rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Det gjeld også når ein elev seier sjølv at ho eller han ikkje har det trygt og godt. Skolen skal snarast **undersøkje** saka og **rette opp** situasjonen med eigna tiltak. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen i alvorlege tilfelle.

Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak. I planen skal det stå:

- a. kva problem tiltaka skal løyse
- b. kva tiltak skolen har planlagt
- c. når tiltaka skal gjennomførast
- d. kven som skal gjennomføre tiltaka
- e. når tiltaka skal evaluerast

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til andre ledd, i den forma og det omfanget som er nødvendig.»

Skjerpet plikt til å melde fra

- Endring av ordlyden tydeliggjør at den «ordinære» aktivitetsplikten gjelder også her.
- Innført en terskel for når rektor skal melde fra til skoleeier
 - Ingen nevneverdig endring rettstilstanden»

Dagens § 9 A-5

«Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. **Rektor skal varsle skoleeigaren.** Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. **Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.»**

Ny § 12-5

“Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, krenkjer ein elev, skal vedkommande straks melde frå til rektor. **Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen, med mindre meldinga er openbert grunnlaus.**

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein i leiinga ved skolen krenkjer ein elev, skal vedkommande melde frå til kommunen eller fylkeskommunen direkte.»

§ 12-6: Statsforvalterens håndheving i enkeltsaker

- en rettslig overprøving av om skolen har oppfylt aktivitetsplikten
- ny lov viderefører håndhevingsordningen til statsforvalteren
- endring av hvilke delplikter statsforvalteren skal vurdere

Dagens § 9 A-6 andre ledd

«Statsforvaltaren skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt.»

Ny § 12-6 andre ledd

«Statsforvaltaren skal avgjere om plikta til å rette opp situasjonen med eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd og plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd er oppfylt.»

§ 12-6: Statsforvalterens håndheving i enkeltsaker

- Statsforvalteren kan pålegge kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet
- Unntaksvis kan statsforvalteren vedta at skolen setter inn konkrete tiltak:
 - «Dersom saka elles vil bli unødig forseinka-»
 - «Dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen ikkje kjem til å rette forholdet.»

Dagens § 9 A-6 fjerde ledd

«Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan statsforvaltaren vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og statsforvaltaren skal følgje opp saka. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 9 A-12.»

Ny § 12-6 fjerde ledd

«Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt **plikta til setje inn eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd eller plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd**, kan statsforvaltaren **påleggje** kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet. Dersom saka elles vil bli **unødig forseinka**, eller dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen **ikkje kjem til å rette forholdet**, kan statsforvaltaren **vedta kva skolen skal gjere** for at eleven skal få eit trygt og godt skolemiljø. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolereglane, jf. § 10-7, eller vedta at ein elev skal byte skole, jf. § 13-2. »

§ 12-6: Statsforvalterens håndheving i enkeltsaker

- Statsforvalteren skal avvise saken
 - dersom den ikke er tatt opp med rektor, eller det har gått mindre enn en uke siden den ble tatt opp
 - dersom eleven ikke lenger går på den aktuelle skolen
 - unntak: «særlige grunner»
- Statsforvalteren kan avslutte saken dersom eleven har fått det trygt og godt.

Andre endringer

Rett til å gå på en skole i nærmiljøet

- «Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar.
- Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen.
- Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole».

Medvirkning – kap 10

- lovfesting av elevens beste
- lovfesting av retten til medvirkning
- skoledemokrati

Skoledemokrati

- Elevene og foreldrene skal få være med på å planleggje, gjennomføre og vurdere skolens virksomhet
 - arbeidet med skolemiljøet
 - kvalitetsutvikling av opplæringen
 - fastsette skoleregler
- Legge til rette for at alle elevene skal kunne ytre seg – oppmuntre dem til å delta i skoledemokratiet
- Elevråd valgt av elevene
 - ...men elevene kan velge å organisere seg på annen måte
- Kommunen kan bestemme hva slags brukerorgan skolene skal ha

Elevenes plikt til å delta – kommunens oppfølgingsplikt

- Plikt for kommunen til å følge opp elever som har fravær fra opplæringen
 - (§ 10–6 første avsnitt)
- Elevene kan pålegges lekser...
- ... men det må tas hensyn til at elever har rett til hvile og fritid
 - (§ 10-6 andre avsnitt)

Elevpermisjon

- «Kommunen kan gi ein elev permisjon frå skolen dersom eleven får ei opplæring som samla sett er forsvarleg. Kommunen gir forskrift om permisjon frå skolen.»
- Maksimalt to uker?

Nytt om språk

- Ti elever ønsker annen målform – gjelder også ungdomsskoleelever
 - (§ 3–1)
- Skolen skal bruke skriveprogram som støtter både bokmål og nynorsk, og som følger offisiell rettskriving
 - (§ 15–14)

Særskild språkopplæring i grunnskolen (§ 3–6)

- Forsterket norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring
- Kravet om kartlegging tatt ut av loven, men gjelder fortsatt!
 - Forvaltningslovens krav til forsvarlig utredning
- Egen paragraf om innføringsopplæring for elever som har bodd kort tid i Norge (§ 3–7)
 - Inntil to år – vedta ett år om gangen

Andre endringer - grunnskole

- Opprømsing av fag og emne fjernet fra loven
 - Men se § 14-7-
- Generelt forbud mot forkynning
 - også i andre fag enn KRLE
- Tilsyn med hjemmeopplæring – innen 3 måneder

Rett til å fullføre

- Utvidet rett til videregående opplæring
- Utvidet rett til omvalg
- Rett til yrkesfaglig rekvalifisering
- Plikt til å sørge for en trygg og god overgang mellom ungdomsskole og videregående skole
- Plikt til å ha et overgangstilbud
- Rett til påbygning for alle som har bestått fag- og yrkesopplæring
- Rett til rådgivning for de som har læretid i bedrift
- Utvidelse av oppfølgingstjenestens målgruppe

Krav til personalet

- Plikt til å sørge for at skolene har tilgang på vikarar ved vanlig og forventet fravær
- De som skal gi individuelt tilrettelagd opplæring, må oppfylle
 - (1) kompetansekravene for å bli tilsett i lærarstilling og
 - (2) kompetansekravene for å undervise i de enkelte fagene (§ 11–9)

Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag (§ 17–4)

- «Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at dei som er tilsett i lærarstilling, har relevant kompetanse i dei faga dei skal undervise i.
- Krava om relevant kompetanse i undervisningsfag gjeld ikkje dei som kunne tilsetjast i lærarstilling før 1. januar 2014, allmennlærarar og mellombels tilsette.»

Bruk av anna personale i opplæringa enn dei som er tilsett i lærarstilling (§ 17-6)

- «Anna personale enn dei som er tilsett i lærarstilling, kan hjelpe til i opplæringa, men skal ikkje ha ansvaret for opplæringa. Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at slikt personale får nødvendig rettleiing av ein som er tilsett i lærarstilling».

→ hjelpe til med praktiske og sosiale utfordringer og i selve opplæringa den som er ansatt i lærarstilling, kan ha ansvaret for opplæringa

Lovforslag om hvem som kan ansettes i lærerstilling + tydeliggjøre faglig ansvar for opplæringen

- Prop. 62 L (2023 –2024)
- Fra «fagleg og pedagogisk kompetanse» til «relevant lærarutdanning» som hovedregel om ansettelse i lærerstilling
- Fremhever at ansettelse på vilkår bør vurderes før annen midlertidig ansettelse
- Endre kravet til pedagogisk kompetanse i forskrift til opplæringsloven – pedagogisk praksis ikke lenger vektlegges i vurderingen av «tilsvarende pedagogisk kompetanse»
- Tydeliggjøre at det bare er de som er ansatt i lærerstilling som kan ha faglig ansvar for opplæringen

Kommunale forskrifter

- Skolekretsgrenser
- Skolefritidsordning
- Skoleregler
- Skolerute
- Elevpermisjon
- Hovedmål
- Brukerorgan
- Flytting av inntil 10 % av fag

